

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

»ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК« излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду »Краљев трг« до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: седима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механијима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви »Полицијског Гласника« не продају се. Рукописи не враћају се.

ЧОВЕК КАО ЗЛОЧИНАЦ

од М. П. Јовановића.

(НАСТАВАК)

* * *

Но уз морфолошке знаке, који би имали да буду типске особине на злочинцу а од чести још и атавистичког порекла, ваља нам поменути и поједине психичке појаве, који се сматрају као карактеристични по морални живот »урођеног злочинца«, те се и по њима узима да је злочинац без моралних осећаја. Ти појави били би у томе: што злочинац, вели се, не црвени од стида; што у њега нема кајања, и што нема гриже савести.

Као што је познато, човек поцрвени у лицу, па и по врату, што се, услед надражаја који од мозга потичу, рашире судови коже, те у њих јаче јурне крв. Најбитнији елемент стида у томе је, што човек на се обрати пажњу околине, па како лице у највећој мери обраћа пажњу посматралица, због чега се оно у целом свету нарочито украшава и дотерује, то је оно, са свим природно, место које најпре црвени од стида. У лица узбудљиве нервне системе срце и судови по кашто толико су осетљиви, да на њих утиче и најмањи афекат. И онда већ из самог страха да се не поцрвени, може се поцрвенити. У руменилу стида треба, дакле, гледати већу узбудљивост нервне системе, која се брзо и лако преноси на срце и судове, стављајући и њих у покрет, уза шта још долази и свест да смо посматрани и да смо на се привукли пажњу других, те и ово долази као доста јака психичка драж.

У кога нема ових погодаба, у тога нема ни руменила стида. За то га, као што је познато, никако и не налазимо у лица старијих, ни у деце испод две године. Код првих велики и дуг саобраћај са светом учинио је, те је отупила она драж, која иначе наступа чим већ знамо да смо на себе обратили нечију пажњу; код других психичка индивидуалност није још толико ојачала, да може бити свесна да је обратила на се пажњу других и да је ови посматрају, а још мање да се може јавити као драж мозга.

И народ зна да не црвенити од стида значи живети животом неуредним, раскалашним, неморалним и порочним. Ломброзо наводи, како је од 59 осуђеника, у добу живота од 19—26 година, било њих 36 = 61% који поцрвене кад их станемо прекоревати упирући погледе своје и пиљећи у њих, 3 погледе а њих 20 не мењају се у лицу. Од 38 малолетника, 20 њих није црвенило, а од 122 посматрана женска лица њих 81%, подсећани на свој злочин, никако није црвенило. Код женских мучких убица 79%, код тровачица 80%, код жена што су убиле своје дете по рођењу 82%, код крадљивица 90% нису показале руменило стида. Свакидање искуство казује нам, да мало који од мушких злочинаца може поцрвенити од стида и да ће руменило стида бити тим ређе што је био гори и покваренији живот, што је већи број злочина, што је више поврата. Често нема руменила стида а још има других знакова од стида; тако, често осуђеници, спроведени у казнени завод, обарају очи на првом сусрету с познатим им чиновницима завода, а не поцрвене. Но не црвенити од стида није никаква особина само света злочиначког. Тога има често и у редовима незлочинаца, нарочито у нижим редовима друштва, где се и

ради и много што шта подноси без икаква стида, а од чега би човек цивилизован и финих осећаја као рак поцрвено.

Кајањем зове се осећај неугодности, што је има онај који је учинио нешто, за шта јако жели да га, кад би могло бити, нема, да није ни учињено. Ако је дело учињено с највећом страшношћу, у афекту, тај осећај неугодности тиштаће тим више, што оно мање одговара мислима и посматрањима учиниоца у осталим приликама, што је стидније за њ и што штетније за друге. Што је већа противност између злочиначког дела и чистог моралног карактера учиниоца и што је већа љубав овога ка истини и части, тим ће га већа притискивати и болети неморално дело које је учинио, тим ће бити дубље у душу и јаче у свест урезан морални осећај кајања. А значај овог осећаја није само у томе, што учинилац жели да није учињено оно што је учињено, него поглавито још у томе, што се њиме јача и снажи морална страна учиниоца, те постаје тврдо решен да више никад тако што не чини, да се морално поправи.

Ко познаје душу злочинаца из навике, мораће изрећи већ а priori, да у њих нема правога кајања. Где је дело с планом смишљено и хладно извршено, где је злочинац починио више злочина исте врсте једно за другим, ту није ни очекивати истинског кајања, јер за ово нема ту скоро никаквих погодаба. Наравно да и таки злочинци махом признају своје дело, али већ сам начин како они казују појединости онога што су радили доказује да немају никаквих осећаја стида и честитости. Многи осуђеници говоре како се кају, али је томе обично узрок какав егоизам. Многи осуђеници озбиљно говоре да су постали друкчи, да су се поправили, и често свим држањем својим показују се скрушени, али што их више посматрамо и што дуже са њима говоримо све више увиђамо како је то непоуздано и мало истинито. Подмуклост и рачун с једне, самообмана и слаба воља с друге стране узроци су тог привидног кајања. Којима је злочин навика, не могу се кајати, јер немају у себи моралних елемената за то. Који, пак, чине злочин у љутњи, из страсти, у раздражености или афекту могу се искрено кајати и дају наде да ће се поправити, претпостављајући наравно да то стање велике раздражености и афекта није баш до самих граница болести. Злочинци први пут кажњени не ретко с пуно кајања признају кривицу, али тога нестаје све брже и најпосле са свим, што се несретњик низ стрму стазу злочина ниже спушта, чинећи и даље зло, тако да онда место кајања и стида имамо отупелост према свему, дубоко презирање и себе сама.

Врло zgodно описује *Ferri* како злочинци протурају лажно кајање као право кајање. Да би се могло узети да има истинског кајања, није доста ма која нелагодност и ма какво болно осећање, него ту треба и других знакова. А таки су, нпр. код мучких убица, јављање стида одмах после дела и пре него што се сазнало за њ. Лажно кајање, у случајевима где је учинилац морално инсензибилан (неосетљив морално), јавља се као стид и неко кајање истом пред осуду, с осудом или после осуде. Истинско кајање, које се јавља одмах по делу и пре него што се за ово сазнало, нема никаква егоистичка мотива, а лажно је често срачунато да кога сажали итд. Право кајање не престаје одмах после осуде или ослобођења, него се продужава и даље; а после лажног кајања на против долази брзо задовољство. Код правога кајања злочинац мисли и тражи да по-

прави зло и штету коју је учинио; код лажног кајања то је редак случај, он ту мисли више на себе сама него на жртву своју. Онај који се одиста каје ожалашћен је, благ према другима а строг према себи, међу тим онај који се каје само привидно напрасит је, суров, напада друге, осветљив, терети друге као своје саучеснике и чини их одговорним за све. »Признање и показивање неке нелагодности или болног осећаја, сами по себи, нека су праћени својом мимиком па и сузама, нису никакви знаци кајања« — вели од речи до речи Фери. Упорно порицање учињеног дела сигуран је доказ да нема никаква моралног осећаја, а тако и радост што је казна испала мања него што се мислило и заслуживало.

Ако се по овоме стане мерити право кајање, имаћемо међу злочинцима веома мали број правих покајника, као што Фери доиста то и показује статистичким подацима код разних категорија злочинаца.

Признање кривице заиста није знак кајања. Обично 74% злочинаца признаје своју кривицу, а правога кајања нема. И у поврате западали кривци не поричу своја дела; они их причају уз разна изговарања без икаква трага од кајања. Само злочинци противу »благонравија« (све врсте блуда и силовања) упорно одричу своја дела, и ту као да је узрок порицању неки остатак осећаја самога стида. Непризнавање ни иначе не значи не кајати се.

Не кају се обично они који чине злочин противу лица, нарочито мучке убице ради какве материјалне користи и злочинци из навике противу својине.

Каснер је мњења да код свију категорија злочинаца за већину треба узети да кајања нема.

Па да ли је немање кајања знак »урођеног злочинца?« Право кајање је у злочинаца, како малих тако и великих, како код први пут тако и код више пуга кажњених, веома ретко. Немање кајања не може никако бити знак какве инстинктивне или органске криминалне активности; врло је мали број људи у најнижих слојева друштвених који су тако у моралном погледу одгајени, да су подобни за право морално кајање и покајно делање. Тек уз друге појаве, немање кајања могло би бити важан знак злочиначке природе.

Кајање и савест везани су као последица и узрок; савест пробуђује осећај кајања. Где кајање озбиљно и у јакој мери стоји трајно, ту постаје оно, што зовемо **грижа савести**. Где нема савести нема ни кајања. Па шта је савест? Противно априористичком учењу, по коме је осећај моралности човеку урођен, присталице правца натуралистичког, ослањајући се на теорију еволуције, уче да савест није нешто што би од искони било урођено човеку, него да је поступно постајала, да је нешто задобивено, што је наслеђивањем и васпитањем постало снага човека влада. Морални појмови првобитно су производ искуства у том шта је корисно, које искуство потоњим генерацијама је инстинктивни покретач, као знање или савест којом се руководе у оном што се ради као добро или зло. Ко вели да ми по савести добивеној натприродним путем знамо шта је добро а шта зло, тај прећутно тиме пориче сваку природну везу између радње и њене последице. Добро или зло какве радње у последњем степену одређује се добрим или злим последицама које отуд настају по нас. Осећај моралних дужности своди се на дејство казне, коју за извесна дела намећу закон и јавно мњење. Страх да ће казнити природа, бојање од казне државне и друштвене, па и религиозне, порађа у нама оно осећање принуде, које нас веже за мишљење и гони да тренутне жеље потчинимо будућности и да своје личне појуде потчинимо захтевима општијим.

Савест човека није никако првобитно урођена као ни закон морала. Врло многи народи старог света са свим ништа нису или су једва што знали за тај категорички императив и за оно што савешћу зовемо, па и већина народа још нецивилизованог света на највећем континенту ове земљине кугле тако исто стоји у том погледу. У овом је необорљив доказ, да савест није нека особина човеку урођена. Многа племена још ни данас не осуђују разбојништво, убиство; многа шта више сматрају за врлину оно што ми пороком зовемо. Издајством, пљачком и убиством долази се до части и угледа. Свака културна епоха проглашава за врлине оне особине, за дужности оне радње које су њој потребне. Човеку модерне културе, чим из првог детињства изађе, указују се рђаве радње, уби-

ство, крађа, те се учи презирати их и осуђивати. У свест нашу све јаче улази суд, да су те радње порочне и да их не треба чинити, да имају за своју последицу страдање, било од Бога или од људи. Кад тако што чинимо, тај суд, који је у свести нашој казује нам да рђаво радимо, а та свест која нас куди јесте савест која нас гризе, која нас казни. На против, кад што учинимо, што нам савест наша приказује као хвале вредно, осећамо задовољство и мило нам је. Само лагано и поступно савест се са другим особинама културног живота развила у оно, што народи бележе као *јавну савест*.

Моралност и савест одговарају посматрањима народа *ио времену и месту*: Најзбркавије и најпротивречније моралне системе, од којих свако друштво и свако доба даје више или мање згодан тип, све скупа оправдавају се тиме, што се оне у приликама у којима су ипак приближавају ономе што је могло бити као најбоље. (Наставиће се).

ЦРТАЊЕ И ЊЕМУ СЛИЧНИ ПОСЛОВИ

(СВРШЕТАК)

Састављање поцеианих хартија

Познато је да иследник доста пута добија хартија које су подеране на ситне комадиће а које могу бити од велике важности. Кад имамо да радимо такав посао, најпре треба набавити једну таблу стакла или што је још боље врло доброг и провидног паус-платна, које се са четири ексерчића на једној глаткој дасци разапне. За тим се разастру сви комадићи дотичне хартије (најбоље је на каквој црној подлози) и најпре се покушава да се изнађе, да ли се може познати лице и наликче (нпр. једна је страна исписана, друга није, једна је убрљана, друга није). Ако је то могућно, онда се сви комадићи хартије наместе тако, да једна и иста страна хартије буде окренута горе. За тим се најпре изнађу они комадићи, који имају *две* обрезане ивице, дакле они, који ће сачињавати углове хартије. Кад се нађу они, онда имамо подесне сталне тачке. Та четири комадића што чине углове наместе се како треба. За тим се траже они комадићи хартије, који имају по *једну* обрезану ивицу. Они се деле у четири групе, према томе куд је која ивица окренута: горе, доле, десно, лево. За тим се ти комадићи међу тако, да се сложе с комадићима што чине угао, и ако имамо среће, можемо склопити оквир, у који се остали парчићи слажу удешавањем и пробањем. Кад изнађемо где који комадић долази, тада прилепљујемо један за другим, и то онако како се чита, почињући с лева озго.

Ако је хартија излагана још каквим процедурама, да се оно што је написано, не би могло прочитати, у многим случајевима помаже фотографовање. Тако је на изложби у Чикагу 1893 била изнесена једна цедуља, која је била исцепана и умрљана тако, да се никако није могла прочитати, а поред ње је била изложена и њена фотографија, на којој је свако могао написати прочитати.

Од колике је важности састављање хартија најбоље доказује овај случај. Једног јутра дође к иследнику један постарији, имућнији сељак и јави му, да је те ноћи тешко рањен из пушке. Кад је пролазио поред једне шуме баш на раскрсници изишао му је у сусрет неки човек, упро у њ револвер и затражио му новац и сат; он се успротивио, а разбојник му је отео сат и у исто време опалио револвер; зрно му је ушло у лево уво, разбојник је утекао а сељак је дуго лежао на раскршћу онесвешћен. Кад је дошао к себи, вратио се у село, да од тамошњег лекара тражи помоћи. Овај му је превео рану и у колима га послао у варош, у болницу. Лекарским прегледом констатовано је, да је зрно прошло кроз ухо и уста. Пошто је сељак тачно описао кривца, послати су жандарми у потеру за истим, а иследник је отишао на место где је дело извршено. Ту он нађе нешто што је у њему изазвало сумњу. Локва крви, која је постала кад је сељак после повреде онесвешћен лежао, била је у трави иза једног повећег зида. Међу тим пут, на коме се тај догађај одиграо, био је са супротне стране. Та околност побуди иследника, да пажљиво с једним жандармом прође пут, који је превалио сељак после напада, кад је ишао к лекару. Кад је иследник већ био готово приспео у Ј., виде иза једне гомиле туцаног камења ситно поде-

рану хартију; на понајвећем комаду могла се прочитати реч „живети“. Сад је ствар била важна и требало је скупити све комадиће хартије, што је било врло тешко, пошто их је ветар био разнео по стрњишту. Срећом наиђоше туда ђачићи, који драговољно помогоше тражити, кад им је за сваки комадић обећан по један новчић. Пошто су за то време жандарми ухватили два сумњива младића и пошто је повређени сељак био у опасности да умре, ваљало је брзо утврдити, да ли ти комадићи хартије стоје у вези са тим делом: пола ноћи рада било је довољно, да се ти ситни комадићи хартије, од којих није недостајао ни један, саставе и прилепе на једно стаклено окно. Садржина је била у томе, што се тај стари сељак био решио да се убије због неке изгубљене парнице. У писму се опраштао са својом женом, с којом нема деце, оставља јој имање на доживотно уживање и за њене наследнике одређује своја два ванбрачна сина. Пошто му је показано то из комадића састављено писмо, стари сељак је све признао, изјавио је, да је он иза зида на раскрсници пројурио себи куршум кроз главу, па кад је после дужег времена к себи дошао, покајао се за то дело и стидећи га се, пошао је у Ј к лекару за помоћ и путем је на ситне комадиће подерао и бацао раније написано опроштајно писмо. Мало после иза те изјаве умро је. Али састављено писмо даде не само слободу оној двојци ухапшених младића, већ донесе и замашно имање двојци ваљаних дечака.

Спаљене хартије

Сличан, али много тежи посао и према томе посао у коме се ређе има успеха јесте коришћење спаљеним или боље рећи изгорелим хартијама. Такве хартије могу бити потребне у кривичним стварима и њих ћемо наћи већином при преметачини кућа. Сумњиво лице, сазнавши за намеру власти, обично спаљује све, што би га могло одати. На спаљеним штампаним или писањим хартијама може се још понешто да спасе. Могли смо у више прилика, кад какво писмо или хартију бацимо на пламен, видети да се слова и речи још могу јасно прочитати. Писмена на хартији изгледају сигава или угасито црна. Шта је томе узрок, да ли мастило, штампарска фарба, нарочита врста хартије, степен топлоте или промаја. Ја мислим да ће ту најпре бити узрок промаја и степен топлоте, пошто можемо видети, да су на једном крају хартије писмена блеђа, а на другом затворенија.

Рецимо да је иследник вршећи преметачину у некој кући наишао на спаљене хартије у пећи и да те хартије могу бити од важности по истрагу. Да се одмах приступи раду око читања, биће немогућно, пошто ће иследник имати и другог посла, који је хитнији. Он ће дакле на неки начин обезбедити пећ (закључати собу, или запечатити врата, или поставити стражу) па ће посао почети кад имадне времена. Само ће нешто учинити одмах: затвориће сулундаре или димњак, кроз које долази промаја у пећ, јер ветар који дува кроз димњак покреће хартије, те их лако може да покрха.

Кад пређемо на посао, треба нам да имамо на расположењу доста паус-папира (по могућству провидног), који ћемо чавличама причврстити за глатку даску. Стаклена окна употребиће се само у потребном случају. Иначе потребан нам је још безбојан раствор гуме.

За тим ћемо при добром осветљењу, а пазећи да ни од куд не буде ни најмање ваздушне струје, водити из пећи комадић по комадић спаљене хартије. Најбоље ће бити, да за тај посао употребимо комадиће круте хартије, коју ћемо полако под сагорелу хартију подвући и пажљиво је извући. На столу нам већ стоји спремљен паус-папир, намазан гумом, на који ћемо спустити сагорелу хартијицу и полако је притискати прстом да се прилепи. Биће случајева, да се хартија наклобучи, па неће да се приљуби. Тада треба покушати да је омикнамо, а то ћемо учинити ако озго разастремо једну влажну крпу, која наравно не сме додиривати хартије да је неби скрхала. Но има хартија, које се не даду никако умекшати.

Има хартија, које кад сагоре, на њима се слова не могу читати. Али и тад, не треба клонути. У таквом случају долази ред на фотографа, наравно вештака за тај посао. За тим има хартије која би се могла хемиским путем дотерати за читање. Још нешто: хартија, која се још није претворила у угаљ, може под извесним околностима кад дође у додир с ваздухом почети

поново да гори. То не треба сметати с ума, јер нас може изненадити пожар на писањем столу, кад такви предмети остану преко ноћ отворени.

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

Од суда општине лужничке добили смо препис једнога грађанскога спора, који је пресуђен на основу главне заклетве и за који је доцније тужилац, по свршеној и положеној заклетви од стране туженог тражио поновљење.

Извод радње судске онако како нам је послат, *) само што смо изоставили имена парничара и других, доносимо у нашем листу.

Суду општине Лужничке

Н. Н. тежаку из Лужница, дао сам у прошлој години 105 динара на зајам, с обвезом, да ми исти врати 26 октобра исте 1898 г., иначе ако ми тада не врати да ми плати 10% интереса од рока до наплате, о овом имам и сведоке а Ђурђе и сам дуг признаје али неће да га плати.

Пошто је рок давно прошао, нећу више да га чекам, јер ми је новац потребан, тужим га суду и тражим да га осуди да ми плати дугујућих 105 дин. са 10% инт. до 26 октобра пр. год. до наплате.

Таксу полажем, што тражим да ми тужени накнади.

Да ми је Ђурђе заиста оволико, 105 дин. са означеним интересом остао дужан, ако не призна ја ћу се заклети а и њему заклетву на противно одобравам.

Ово примање пријавио сам преко општ. суда у порез.

Тражим за ову тужбу и моју дангубу 10 динара.

8 маја 1899 год.

Понизан Н. Н. ср.

тежак из Лужница.

Рађено 2 јуна 1899 године у Лужницама.

Н. Н. приста суду овоме и по прочитаној тужби одговори:

Да тај новац од тужиоца нисам узео нити зато знам а тужилац нека поднесе признаницу па да му дуг платим а другојаче му не признајем, ја ћу се заклети а тужиоца заклетви неверујем, јер он може да се закуне на сво моје имање да узме. То је мој одговор.

Тужилац каза:

Ја туженом одобравам понуђену клетву.

Тужени каза:

Ја примам понуђену ми клетву и заклећу се.

Потпис парничара.

Оверава

Писар. (МП)

Председ. општ. суда.

Бр. 816 ПБр. 86.

Тужба Н. Н. противу Н. Н., оба из Лужница

За дуг у 105 динара.

Разлози:

Спор овај има се заклетвом расправити, па пошто је тужени примио понуђену клетву и тужилац му исту одобрио, за то суд овим на основу § 6 гр. поступка

Пресуђује:

Да се тужени закуне да није никакав новац узео од тужиоца и да му тај дуг по ничему није познат, па да се тужилац одбије од тражбине, сноси таксу и да положи туженом на име дангубе 2 дин. Тако је пресуђено у седници овога суда.

2 јуна 1899 год.

Председ. општ. суда.

Лужнице.

(МП)

Судије.

Писар.

Саопштено нам је 2 јуна 1899 год.

Потпис парничара.

Оверава

Писар. (МП)

Председ. општ. суда.

Извршена је заклетва у присуству тужиоца данас 11 1899 год.

Писар.

(МП)

Председ. суда.

Н. Н. (тужилац) из Лужница приста суду овоме па каза:

*) Не знајући да треба слагати са погрешкама, исправио сам на много места; било је и по три речи уједно. Слагач.

Ја сам имао једну облигацију од 105 дин. по којој ми дугује Н. Н. (тужени) горњу суму новаца, па сам облигацију некуда био за- турнио, те је нисам могао наћи, па сам га тужио за дуг без облигације зашта постоји акт код тога суда под Бр. 816 од ове године; тужени ми је дуг одрекао и суд ме је осудио да парницу изгубим, па сам ја сада пронашао облигацију; ову облигацију написао је Н. Н. задружни зет туженог и истога потписао.

Па зато под % прилажем облигацију и молим суд да ми дозволи понављање парнице и туженог осуди на плаћање дуга са припадајућим интересом и да ми плати на име парничних трошкова и таксе 30 дин.

Докази су ми облигације и сведоци Н. Н. Н. Н.

Н. Н.

Облигација

На 105 динара, сто пет динара доле потписати узимам у готовом новцу од Н. Н., тежака из Лужница с тим, да му будем дужан вратити до Дмитрова-дана 1898 год. ако му о року не вратим онда ћу му платити интерес 10% годишње од рока па до наплате, ако би ме судом наплаћивао, платићу му сваку издангубљену надницу по 2 динара као и суду таксу и ресим за обвезника горње суме одобравам мом повериоцу да може чинити сва закона срества на моја кретна и непокретна добра и без мога присуства.

26 децембра 1899 год.

Издаваоц ове призн.

Н. Н.

у Лужницама.

Потписао га зет Н. Н.

Рађено 25 августа 1899 године
у Лужницама.

Добивени тужени и по прочитаној тужби за поновљење парнице одговори:

Ту приложеној облигацију ја нисам заповедио да се напише, нити је постојала каква ранија облигација између мене и тужиоца, јер ја нисам никаквих новаца од тужиоца узимао, зашта сам се и заклео, и за то ту облигацију не признајем нити је истинита; за сведоке ставио сам примедбу на испиту, и опет тражим, да се они закуну, да сам ја тај новац узео од тужиоца, па после морам дуг платити ако и нисам дужан.

Тужилац каза саопштен ми је одговор туженог.

И ја остајем при мојој тужби у акту Бр. 1248 и молим суд да ми се досуди поновљење парнице.

Потпис тужиоца.

Оверава

Деловођа — писар.

(МП)

Пред. општ. суда.

Рађено 11 августа 1899 године
у Лужницама.

Испит

Сведока по спору Н. Н. противу Н. Н. из Лужница, према акту овог суда Бр. 1248 на који се тужилац позива.

I сведок Н. Н. каза:

Мој старац Н. Н., који живи са мном у задрузи дуговао је раније неку суму новаца тужиоцу, па су се мој старац и тужилац наредили да ранију облигацију поцепале и да ја напишем једну нову облигацију од 105 динара од стране туженог а ону стару да поништим и тако смо и урадили; напишем ја облигацију и по наређењу мог задружног старца потпишем га и показиваћу мог старца мени кад сам дошао код њега у задругу овај дуг стоји у истини и данас и ми смо тужиоцу дужни, а видео сам да је била једна ранија облигација на којој бејаху потписати сведоци, од које је суме била забаравио сам, то ће знати они сведоци.

II сведок Н. Н. каза:

Мене је пре 3—4 године позвао тужени да му се потпишем на једну облигацију као сведок коју издаје тужиоцу, чини ми се да је била од 72 динара а баш добро и не памтим колика је сума била и ја сам се потписао а кад је, и колику суму узео ја не знам; на показано заклећу се.

III сведок Н. Н. каза:

Мене је пре 2—3 године позвао тужени у његову кућу да му се потпишем као сведок на једну облигацију од 72 дин. коју издаје тужиоцу и ја сам се потписао на исту.

Поред тога знам и ово да кажем, да сам био слушаоц кад је тужени пред Јелену и Константина ове год. молио тужиоца да га за дуг причека докле спреми новац, па показано заклећу се. Дангубе тражим 3 динара.

IV сведок Н. Н. каза:

Пре 2—3 године позва ме тужени у његову кућу да му напишем једну облигацију од 72 динара за тужиоца, и ја сам отишао, однео сам перо, мастило и артију и по његовом наређењу ја му на-

писа облигацију и потписа се као сведок и дао сам му облигацију у руке, даље шта је он са њом радио не знам; на показано заклећу се. Дангубе тражим 5 динара.

Тужиоц каза: Саопштена ми је сведоцба сведока, па сведоке немам ништа да приметим.

Тужени каза: Саопштена ми је сведоцба сведока. Ја сведоцима стављам примедбу и тражим да се закуну, а нарочито нека се закуне мој зет да смо поцепали ранију облигацију и да сам ја наредио да се та облигација напише, па да платим тај дуг.

Оверава

Деловођа — писар.

(МП)

Пред. општ. суда.

Бр. 1248 ПБр. 124

Поновљење парнице противу Н. Н., због дуга у 105 динара.

Извршена заклетва над Н. Н.

Деловођа — писар.

(МП)

Пред. општ. суда.

Разлози:

Пошто је Н. Н. као задружник и усињени зет туженог под заклетвом утврдио да је тужени тужиоцу издао ову облигацију од 105 динара, то је доказ да дуг постоји у истини, за то има места поновљењу парнице по § 426 гр. пост. За то суд овај на основу § 6 гр. поступка

Пресуђује:

Да се парница понови у акту под Бр. 816 и да се дужник осуди на плаћање дуга, са којом се пресудом осуђује да дуг у 105 динара са припадајућим интересом плати, надокнади таксу по обадва акта и на име парничних трошкова 4 динара. Сведоцима по 1 дин. Тако је пресуђено у суду ово-општинском данас 25 августа 1899 године у Лужницама.

Писар.

(МП)

Пред. општ. суда.

Судије.

Саопштено нам је 25 августа 1899 године.

Потпис парничара.

Оверава

Писар.

(МП)

Пред. општ. суда.

Како се од уредништва тражи обавештење о томе: да ли је радња судска правилна, налазимо да нам је дужност да по нашој постављеној цели на ову молбу општине лужничке одговоримо.

Наш је одговор у овоме:

Молили би општинске судове и њихове писаре, да обрате што већу пажњу на правилан правопис српског језика, даље, да обрате пажњу на наше формуларе, које износимо у нашем листу, те да по истима удешавају радњу судску у појављеним споровима. Од овога много зависи, да се може дати оцена, је ли кога суда радња правилна, јер од правилног извиђања спора зависи и оцена о томе да ли је пресуда правилно и законски изречена. Дешава се случајева, да је општински суд правилно схватио стање спора, али на жалбу једне парничне стране, ништи се пресуда, само с тога, што извиђај до пресуђења није исцрпно свршен.

Сад да пређемо на стварно питање.

Прва пресуда, по којој је доказ био главна заклетва, коју је тужилац понудио туженоме и овај му је примио, правилна је. Против оваквих пресуда, § 290 грађанског поступка, нема места жалби.

Друга радња суда, којом је тражено поновљење овога спора а које је суд расправио пресудом, осуђујући туженога, да горњи спорни дуг плати, неправилна је са ових разлога: § 426 грађ. суд. поступка истина дозвољава тражење поновљаја спора, али само у оним случајевима и по оним захтевима које он прописује.

Овде је случај да је тужилац на ранијем рочишту тражио спорну суму са доказом — главна заклетва. — Не помињући да о томе има каквих других доказа, као што је облигација коју сада вели, да ју је нашао, јер ју је раније, вели, био изгубио.

У овом даном случају, на ту околност, да је доиста тако било, тужилац је, по јасним и изричним захтевима законским морао обећати и положити заклетву.

Када се по овој ствари изврши извиђај код суда, на зато одређеном рочишту, онда се доноси претходно решење о томе: има ли места поновљају парнице. Ово се питање никада и ни у ком случају не расправља пресудом.

Када ово решење постане извршно, тужилац подноси тужбу са својим доказима о постојању дуга.

Тако мора бити и тако закон наређује.

ПРИЗНАЊЕ

ПРИПОВЕТКА

Гија де Моласана

Цео Везиер-ле-Зетел присуствовао је пратњи и сарана Г. Бадон-Лерминсеа, и последње речи говора заступника префектуре остале су у свачијем памћењу: „Један поштен човек је мање!“

Он је био поштен човек у свима поступцима свога живота, у речима, примером, у држању, у опхођењу, у предузећима, у облику браде и форми шешира. Код њега није било ни једне речи која не би била пример, никада није уделио сиромашу а да му не да какав савет, никада није пружио руку а да не да какав благослов.

Оставио је двоје деце: сина и кћер; син му је био општински одборник, а кћи се удала за бележника, Г. Поарела де ла Вулт, и заузимала је одлично место у везиерском друштву.

Били су неутешени због смрти очеве, јер су га искрено волели.

Када се церемонија свршила, вратили се у кућу покојникову, и пошто су се сви троје закључали, син, кћи и зет, отворили тестаменаг, и то тек пошто сандук мртвачки буде под земљом. Један запис на коверту казивао је ту жељу покојникову.

И Г. Поарел де ла Вулт отвори писмо, као бележник навикнут на такве поступке, и пошто је мегнуо наочари на очи, читао је својим тамним гласом, створеним за излагање тестаментна:

— Децо, моја драга децо, ја нећу моћи мирно вечитим почивати сном, ако вам не признам, са оне стране гроба, не признам један злочин због кога ми је грижа савести чунала цео мој живот. Да, ја сам учинио злочин, злочин ужасан, одвратан.

Било ми је тада двадесет и шест година и почео сам своју судску каријеру у Паризу, живети животом младих људи из унутрашњости, без познанства, без пријатеља, без родитеља, у истој тој вароши.

Узедох љубазницу. Како се људи гнушају од саме речи: „љубазница,“ а међу тим има људи који не могу живети сами. Ја сам такав. Самоћа ме је испуњавала ужасним страхом, та самоћа у стану, поред ватре, вечером. Изгледало ми је тада да сам сам на земљи, страховито сам, али окружен неодређеним опасностима, стварима незнатим и ужасним, и зид који ме је делио од мога суседа, суседа којег нисам познавао, више ме је удаљавао од њега но од звезда које су се виделе са мога прозора. Обузела ме је нека врста грознице, грозница нестрпљености и страха; тишина ме је застрашавала. Тако је дубока и тако тужна та тишина собе у којој се човек види сам! То није само тишина око тела, него тишина око душе, и када намештај пуцка или се загресе, човеку је ладно око срца, јер не ишчекује никакав шум у том суморном стану.

Колико пута, узбуђен, застрашен том немом непокретношћу, почео сам говорити, изговарати речи, без везе, без разлога, само да се чује нешто. Глас ми се тада причињавао тако чудан — да ме је од њега страх хватао. Има ли ичега ужаснијег него сам разговарати у пустој кући? Глас изгледа да је туђ, да је непознат, говори се без разлога, некеме у празном ваздуху, где нема никаквога ува да чује, и човек зна да речи које му иду из уста ишчекује у тишини просторије. И када мукло одјекује у тишини, оне личе само на одјек, јединствен одјек речи које је мисао са шапатам изговорила.

Узедох једну љубазницу, младу девојку као што су све девојке које у Паризу живе од заната који не може да их исхрани. Била је блага, добра, простодушна; родитељи су јој становали у Поаси. С времена на време проводила је код њих неколико дана.

Целе једне године живео сам спокојно са њом, потпуно решен да је оставим чим будем нашао какву младу особу која

би ми се допала да ступим са њом у брак. Овој сам оставио неки мали доходак, јер је сасвим примљена ствар у нашем друштву да се плаћа љубав једне жене, новцем — када је сирота, поклонима — када је богата.

Али једнога дана она ми рече да је бремена. То ме порази и у једноме тренутку видех пораз целог мога живота. Видех окове које ћу морати вући до смрти, свуда, у мојој будућој породици, у мојим старим данима, увек: окове жене која се дететом везала за мој живот, окове детета које треба одгајити, надгледати, штитити, кријући себе од њега и кријући њега од света. Мозак ми се заврте због те новости; и нека нејасна жеља, коју још нисам био изразио, али коју сам осећао у срцу, спремна да се јави, као они људи скривени у заседама који чекају да им се нареди да се појаве, нека злочиначка жеља клијала је на дну моје мисли! — Када би се десило какав догађај? Колико је тих малих створова што умиру пре но што се и роде!

Ох! ја никако нисам желео смрт моје љубазнице. Ја сам много волео ту сироту девојку! Али ја сам желео смрт другом неком, пре но што га и видим.

Родило се. Ја постах муж у мом момачком стану, лажан муж са дететом; ствар ужасна. Личило је на сву осталу децу. Ја га никако нисам волео. Оцеви, као што ви знате, воле тек доцније. Они немају инстинктивну и необуздану љубав материнску; њихово се осећање мало по мало развија, у колико постају јаче везе свакодневног живота.

Прође једна година: бежао сам из мога малога стана, у коме су се повлачиле пелене, рубље, чарапе велике колико рукавице, хиљаду ствари побацих на какав намештај, на наслоњачу, свуда. Бежао сам нарочито да не бих чуо како оно квечи; а дерљало се због свачега, када су га пресвлачили, када су га купали, када су га успављивали, када су га будили, без престанка.

Ја сам учинио извесна познанства и у једном салону сретох ону која је доцније постала ваша мати. Заљубих се у њу, и зажелех да је узмем за жену. Удварао сам јој се; заисках је: дадоше ми је.

А ја сам био у несрећном положају. Оженити се, поред ранијег детета, са девојком коју сам обожавао — или рећи истину и одрећи се ње, среће, будућности, свега, јер њени родитељи, људи строги и обазриви, не би ми је никако дали, када би за то сазнали.

Провео сам читав један месец у трзавици, у душевним тортурама; читав један месец страховите мисли су ме спадале; осећао сам како у мени расте мржња против мога сина, против тога парчета живог меса које дречи, које ми стоји на путу, које ми ништи живот, осуђује ме на живот без наде, без сваке неодређене наде које младост чине лепом.

Тада се разболе мајка моје другарице, и ја остадох сам са дететом.

Био је децембар. Била је страшна зима. Каква ноћ! Моја љубазница тек што је била отишла. Сам сам ручао у мојој уској сали, и полако сам ушао у собу где је дете спавало.

Седох у наслоњачу поред ватре. Ветар је звиждао, прозори су шкрипали под сувим и леденим ветром, и ја сам гледао кроз прозор како звезде блеште оном оштром светлошћу коју имају у мрачним ноћима.

И мисао која ме обузимала већ месец дана поново ми уђе у мозак. Чим бих остао непокретан, она је силазила на мене, улазила у мене и гризла ме. Гризла ме је као што гризу фикс-идеје, као што рак гризе тело. Она је била ту, у мојој глави, у моме срцу, у целој моме телу, канда; она ме је прождирала, као каква дивља животиња. Хтео сам је одагнати, отрести се, отворити своју мисао другим стварима, новим надама, као што се отвара прозор свежем јутарњем ваздуху да се истера покварени ноћни ваздух; али ја нисам могао, чак ни за један тренутак, изагнати је из мога мозга. Не знам како да се објасни та тортура. Она ми је гризла душу; и ја сам осећао са страховитим болом, правим физичким и душевним болом, сваки ујед њених зуба.

Са мном је било све свршено! Како да изиђем из тога положаја? Како се повући, и како признати?

А ја сам волео ону која је постала ваша мати манитом страшћу, коју је несавладљива препрека још појачавала,

Ужасан гнев је бујао, стезао ме за гушу, гнев који се додиривао и са лудилом... са лудилом! На сваки начин, ја сам тога вечера био луд!

Дете је спавало. Дигох се и посматрах га како спава. И оно, тај измет, та ларва, то ништа, осуђује ме на безизлазну несрећу.

Спавало је, отворених уста, у завојима, у колевци, поред моје постеље, у којој ја нисам могао спавати!

Како сам извршио оно што сам учинио? Да ли знам? Која ме је сила нагнала, каква ме је нечастива моћ обузела? Ох! злочин ме је кушао, а ја нисам осетио када је дошао. Сећам се само да ми је срце страховито лупало. Лупало је тако јако, да сам га чуо као што се чују удари чекиња иза зида. Сећам се само тога! срце ми је лупало! У глави ми је била чудна збрка, ларма, пораз свакога разлога, сваке присебности. Био сам у једноме од оних часова узневерности и халуцинације када човек није више свестан својих поступака и не управља више својом вољом

Подизао сам полако покриваче који су покривали тело мога детета; баких их на ивице колевке, и видех га сасвим наго. Није се будило. И тада приђох прозору, лагано, сасвим лагано; и отворих га.

Млаз леденога ваздуха уђе као убица, тако ладан да и ја устукнух пред њиме; и пламени обеју свећа повише се. А ја стајох крај прозора, не усуђујући се да се окренем да не бих видео шта се дешавало иза мене, и осећајући непрестано како сече по моме челу, по мојим образима, по мојим рукама, убиствени ваздух који је једнако улазио. То је дуго трајало.

Нисам мислио, нисам ни на шта помишљао. Одједном чух слаб кашаљ и страховита дрхтавица ухвати ме од главе до пете, дрхтавица коју још и сада осећам, у корену сваке власи на мојој глави. И једним очајним покретом затворих брзо оба крила прозорска, затим се окретох и потрчах ка колевци.

Оно је још спавало, отворених уста, сасвим наго. Додирнух му ноге; биле су ледене и ја га покрех.

И срце моје одједном омекша, сломи се, испуни се милосрђем, нежношћу, љубављу према томе невином створењу које сам ја хтео убити. Дуго сам га љубио по свиленој косици; затим приђох ватри и седох.

Мислио сам са запрепашћењем, са ужасавањем на оно што сам учинио, питајући се откуд долазе те душевне буре у којима човек губи сваки појам о стварима, сваку власт над самим собом, и ради као у неком манитом пијанству, не знајући шта је учинио, не знајући куд иде, као брод у бури.

Дете се закашља још један пут и ја осетих како ми се срце на комаде цепа. Ако умре! Боже мој! Боже мој! шта ћу ја да радим?

Дигох се да га видим; и, са свећом у руци, нагнух се над њим. Дисало је мирно, и ја се умирих; када закашља по трећи пут, осетих један такав потрес, тако устукнух назад, као када човека запрепасти каква страховита ствар, да ми свећа испаде из руке.

Подигох је, опет стадох, и осетих да су ми следе очи мскре од зноја, од онога топлог и леденог зноја који у исто време производи душевна дрхтавица. И ја сам остао нагнут над мојим сином, умирујући се када је подуже био миран, трпећи ужасне болове када је слаб кашаљ излетао из његових уста.

Оно се пробуди црвених очију, са крклањем у грлу, болесна изгледа.

Када моја љубазница дође, ја одмах послах по лекара. Он дође после једнога часа, и, пошто је прегледао дете, рече:

— Да није захладнело?

Ја почех дрхтати као што дрхте врло стари људи, и муцах:

— Не, није, мислим да није.

Затим га запитах:

— Шта му је? Је ли озбиљно?

Он одговори:

— Још ништа не знам. Доћи ћу довече.

Дође у вече. Мој син је провео цео дан у сталном дремежу, кашљући с времена на време.

Запаљење плућа показа се те ноћи.

И то је трајало десет дана. Ја не могу исказати шта сам претрпео у тим бескрајним часовима који деле јутро од вечера и вече од јутра.

Дете умре. — — — — —

А после... после тога тренутка, нисам никако могао провести ни један час, не, ни један час, а да се кобно сећање, оно сећање које гризе, које канда мрви дух на комаде га цепајући, не јави у мени као животиња која гризе затворена у дну моје душе.

Ох! да сам могао постати луд! — — — — —

Ј. Поарел де ла Вулт скиде наочари покретом који му је био обичан када сврши читање каквога уговора; и три наследника покојникова згледаше се, не рекав. ни речи, бледи, непомични.

После једнога минута, бележник узме:

— Ово треба уништити.

Брат и сестра климнуше главом у знак пристанка. Он запали свећу, брижљиво одвоји стране на којима је било опасно признање од страна на којима су биле одредбе о новцу, и метну их над пламен и баци у камин.

И они су гледали како нестају бели листови. И не остаде ништа више сем црних огоретина. Како се видело још неколико слова, књи, врхом ципеле згњечи огоретине, и све се помена са старим пепелом.

Затим, сви троје осташе још неко време гледајући то, као да су се бојали да спаљена тајна не одлети кроз димњак.

„БЛАГО ЦАРА ЛАЗАРА“

Поред предања о благу цара Радована, које постоји у нашем народу, поникло је код неких веровање, да је негде закопано благо и нашег цара Лазара и његових потомака.

Ради саме ове ствари не бисмо се решили, да ишта пишемо; али хоћемо да упознамо публику са личношћу, која је ово употребила као средство за варање и на тај начин за неколико година живела од тога, варајући наивне и простодуше грађане.

Нека нас о свему овоме упозна сам преварени Ђорђе Петровић, тежак из Белог Поља, иза Обреновца.

— Путујући пролетос на кочијама за Београд, замоли ме неки непознат човек, код остружничке механе, да га повезем до Београда. Ништа против тога нисам имао, само му рекох, да мора напред поред мене седети, јер нема где на другом месту, на шта и он пристаје. Уз пут ме питаше: шта сам и одакле сам; па ми се поче вајкати, како му је тешко овде живети и како се мучи; али само, да му је нешто да постигне, он би био најсрећнији човек.

— Радознао, као и други свет, упитам га, шта то може бити, те ми он озбиљно поче причати:

— Видиш, брат Ђорђе, ја знам место где има закопаног старинског блага, само нисам у стању сам да га извадим. Пре свега, треба ми још нешто пара, да купим машину, која ће новац копати а после ми треба још једно њих двојица, са којима ћу овај посао свршити, јер сам не могу овим рукама. Поузданог човека за ово нисам могао да нађем, јер се бојим, да ову тајну неће чувати. Него, са тобом бих радо пристао да радим, јер видим, да си поштен човек. Ако хоћеш, ја ћу ти целу тајну открити.

У том бесмо већ пред Београдом. Непознати сиђе на одјур у правцу Врачара, упитав ме претходно, где ћу одсести, што му ја кажем.

Кад се смрче, ето ти њега к мени. Одмах ме позва, да идемо његовој кући. Ја се дуго нисам премишљао, јер ме нешто поче копкати. После дугог хода, по што смо и »Звездару« прешли, и обили десно цркву »Св. Саве«, заустависмо се пред једном кућом на крају »Енглезовца«, где су куће са свим проређене. Уђосмо.

Мој домаћин показа ми своју жену и своје женско дете и одмах пређосмо на разговор.

— Као што ти рекох јуче, чича Ђуро, мени је познато место, где су новци закопани, настави мој домаћин. Муку сам имао, док сам то сазнао; а ево ћу и теби то испричати, само ми се мораш на со и хлеб заклетти, да ћеш тајну чувати. Пре неколико година сазнам ја, да је у Србију дошао био неки Август Бојне, из Америке. Он је донео собом нека документа и тестаменат својих предака, којима је доказао, да је он потомак нашег цара Лазара. Неки Августов прадеда, блиски

сродник фамилије цара Лазара, по имену Андреја, пребегаво је из Србије од турског гоњења и настанио се у Немачкој, где је и његово потомство живело, а Август, последњи његов потомак, морао је у Америку пребећи.

Андреја је пред своју смрт оставио тестамент свом сину Фридриху фон Лазару, у коме му је описао, да они воде порекло од лозе цара Лазара, и да му је његов стари слуга Јеврем Надуждац причао, како је његов отац у неком подземном своду склонио силно благо, старо оружје, девет затворених и окованих сандука са огромном вредности. Тада мој домаћин узде неку хартију, за коју ми рече, да је Андрејин тестамент, па ми поче из ње читати од прилике овако:

„Било ми је од прилике 12 год., прича Андреја, када сам једног дана путовао са старим слугом Јевремом Надуждцем и долазио од Сокола, и идући кући тада ми он рече, хајдемо на београдски друм, да ти покажем, где ти је отац становао. Видиш ли ону кулу, што је у пола срушена и оне многе зидине. Ја рекох: видим. Ту је седео твој отац Лазар, он је био кнез од српске земље, човек славан и поштен. Цело твоје племе било је у великом поштовању, али су ти Турци сав твој род потукли и поништили, тада су Турци однели велико имање, ти си једини од твог рода остао, ја сам те спасао из пожара у Шапцу. Шумадија је све што је остало. Ево догде ти је остало, али то сад не вреди ништа, Турци су сав народ покладали и попалили, с тога ти за живота твог не вреди ништа.“*

— Видиш, чича Ђорђе, са овим је тестаментом дошао у Србију Август Бојне, који се решио, да по њему пронађе благо својих предака. Али људска завист спречи га у томе. Кад је Август дошао у Београд, он није знао српски говорити, већ нађе за тумача неког тишлера из Ниша. За тим се са својим документима обрати тадашњем министру финансије г. Чеди Мијатовићу, који када се увери, да код Августа нема швиндлераја, одобри му, да може тражити благо својих предака у Србији. Август је по том и нашао место, где је новац закопан. Одрах то јави г. Мијатовићу, и замоли га за одред војника, који ће благо од народа чувати, што му он и обећа а њега упути да чека војнике на месту. Како обећана војска не дође, Август по наговору тишлеровом сам извади неколико буради старог новца, али га тишлер отрује, дигне му новац и документа, те се настани у Лондону, где се ожени богатом грофицом и сада тамо у богатству живи.

— Када сам разабрао за овог тишлера, одем у Лондон и нађем га, те га замолим, да дође у Србију и покаже место где је новац. Он на то и пристаје, дође у Србију, али како није могао нешто за ову услугу изградити за себе, он се врати натраг и на моју молбу, да ми каже где лежи новац, једва ми само руком даде знак, да је то негде на западном крају Србије. Ја онда почех тражити по месту и у том тумарању наиђох у подринском округу на неког учитеља, код кога је Август Бојне био одсео и дао му у препису овај тестамент који сам ја опет од учитеља копирао.

Ја сам, чича Ђуро, нашао то место, где су новци, па сам у Пешти поручио машину, којом ћемо их ископати, јер се без ње то учинити не може. Још ми треба новаца, да машину исплатим. Она је готова, за то гледај, да што пре и што више пара набавиш. Машину ћемо пренети код Обреновца, у близини Белог Поља. То ћемо учинити ноћу, кришом, а ако нас ухвате, морамо и финансие потплатити...

То је био, господине, почетак и крај мојој несрећи. Као прост и неписмен човек поверујем у све ово и закунем се мом домаћину на со и хлеб, да ћу му бити веран. Мој домаћин и окуми ме тада, да би нам везе биле што чвршће и трајније.

Мој кум и домаћин јест: Ђорђе Николић — Кочић.

Истог вечера тражио ми је новаца. Ја му дадох 30 дин., колико сам имао при себи. Одрах по том почех раскућавати, само да га снабдем новцима да откупи машину. Он је све викао: „ако сад не набавим толико и толико, све је пропало“, а ја удри у продају: продам једног коња и кола, продам другог коња и кола, продам још зелено жито на четири комада засејано, па од свега њему паре у шаке. Задужим се по целом Обреновцу код трговаца и познаника, од овог узмем три од

овог четири банке. Имао сам леп иметак, живео сам лепо и скромно, са два ожењена сина. Сад сам све упропастио, један ме је син раније напустио, други ме је отерао, а ја сам то и заслужио. Дошао сам ономад у Београд, да нађем мога кума Ђорђа, па да са њим сам свршим, али се опет помислих, да у овој земљи има, ко ће му судити и да ће своју награду за то добити, те га јавих власти...

Ту стаде са причом чича Ђуро и отираше сузе са свог старачког, извуреног лица.

* * *

Варалица Ђорђе Николић — Кочић, чију слику овде доносимо, сада је под кривичном истрагом и у притвору код кварта савамалског. До сада је истрагом утврђено, да је на исти начин преварио и Никола Јевтића, стругара са Уба, коме је дигао 250 динара. Он од овога заната живи годинама, за шта има и свој алат а много му успеху допринели и његова красноречивост и љубазност.

Кад ухвати своју жртву, он јој одмах износи пред очи тестамент, који смо горе споменули, па за тим неку „копију римских остава на Балканском полуострву, копирану 1873 г. у венецијанском музејуму“, где се помињу места, у којима лежи скривено благо. За тим му исповрти, ради лакшег убеђивања копију некога „писама“ нашег уваженог историка и државника г. Чеди Мијатовића, које је он

откопио писао неком у 1894 години и уверавао га, да су тврђења Августа Бојнеа и његовог тестаментa истинита. Није нам намера, да овим увлачимо у дискусију и име уваженог г. Мијатовића, али само тиме хоћемо да нагласимо, чиме се само варалице још неће послужити, да свој циљ постигну.

Кочић је врло мистериозна појава. Он је родом из Модрича у Босни, живи у Србији стално од 1892 године. Има и своју мишеницу, чију би прошлост требало боље расветлити. Она живи са њим од 1894 год., а нашли су се, веле, у Шапцу; она крије и име своје: час се зове Пава, час Јованка Петровићева. Неки говоре, да је то чувена „лепа Пава“, коју и песма пева. Они имају са собом два детета: мушкарца Бранислава од 5 год. и девојче Даницу од 3 год. и веле да су њихова деца, док се истрагом и овде није утврдило да лажу.

Изгледа, да су Ђорђу и ова туђа деца, особито ово женско, потребна, ради његовог заната, јер он девојчицу води собом и варајући свет куне се, да, ако лаже, изведе своје печено дете, показујући на малу Даницу.

Њени се родитељи знају. Ми их прећуткујемо за сад и саветујемо их да своје дете себи врате.

Моле се све полициске власти, да уредништву овог листа јаве, ако знају што или сазнаду за овог Ђорђа и његову „жену“ Паву — Јованку, јер је и она под крив. истрагом.

ИЗ СУДСКЕ МЕДИЦИНЕ

(НАСТАВАК)

15. Пример

Убиство произведено повредом црне цигернице. — Овај је случај вредан пажње са своје психолошке стране. Неки зидар, по имену Клебе, живео је с једном женском, али је све сумњао на свога најстаријег, двадесет и једногодишњег сина, да му он квари посла код његове љубазнице. Он се реши, да се за то освети своме сину, и за то изврши над њим убиство из љубоморе!! Тај је тренутак био врло редак, каквог је ретко

*) Писац је овде цитирао овај фамозни тестамент Андрејин, који је истражна власт нашао код варалице, из кога се најјасније види, колико се он слаже са историским фактима.

која фантазија и могла замислити. Син је спавао са својим млађим братом, малим дечаком, у једном кревету, и баш је тада био случајно у сну загрлио свога брата. У том се приближи отац кревету своје деце, држећи у једној руци једну малу лампу, а у другој напуњен револвер; за тим се нагне преко дечка, да њега не би што повредио, напери револвер на груди старијега сина баш у околини, где стоји црна цигерица, окине револвер, и на месту убије сина!

При секцији је нађена цигерица јако размрскана, а у трбушној је дупљи нађено две фунте течне крви. Кугла је после цигерице повредила и слезину, пробушила је на ивици, и ушла је за тим у осми кичмени прстен, у коме је и нађена.

Тај се бездушни зликовац у затвору врло религиозно понашао и показивао је велику скрушеност, што је по свој прилици било извештачено. Суд је био праведан — зликовац је стрељан.

16. Пример

Несигурне ране од убоја на глави. — Ово, што износимо овде, није никакво претеривање. Августа месеца, на шеталишту, око поноћи убио се један двадесет и осмогодишњи човек једним пиштољем, који је нађен код њега. Глава је била сва обливена крвљу, која је текла из носа и уста, уста су била чврсто стегнута, а самртнички је грч био још тако јак, да су се једва великим напором снаге мало могла уста да отворе. Кад су опрати глава и тело, нигде се није могао видети никакав траг повреде, изузимајући на левој страни уста један мали урез. Према томе нико није могао да помисли, да пред собом има лешину, којој је одузет живот силом, било од своје или туђе руке. Унутрашњост пак доне вилице била је сва размрскана, а многи су зуби били испали. Цела је усна дупља тачно испитана, и нигде није могла бити нађена кугла; прорезан је и нос, али је ни тамо не би. Несумњиво је овде био случај, да се у уста пуцало просто сувијом.

ПОТЕРА.

Благоје Савић, циганин-дамбас, решењем среза бањског стављен је под кривичну истрагу и у притвор због крађе коња Радисаду Тодоровићу, земљоделцу из Голунца. Начелство округа нишког актом својим Бр. 18418. моли све полиц. власти, да Благоја, који је у бегству, у својим домањима живо потраже, и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Пронађени Благоје може се спровести и Управи гр. Београда с позивом на Бр. 24926.

Вегунац с робије. *Јован П. Кржан* бр. 3927., осуђеник београд. казног завода, који је још 23. августа т. г. побегао из Беле Реке где је на раду био, и за кога је издата потера у 35. броју нашега листа на стр. 272, још није пронађен. Ово је пети осуђеник кога накнадно износимо од оних изнетих у прошла два броја. Кржан је родом из Дубоке окр. пожаревачког, има му 22. године. Управник казног завода, расписом штампањем у бројевима нашим 40. и 41. позива дотичну ереску и општин. власт да на бегунца мотре и пронађеног њему стражарно упуте. Опис дела Кржановог може се видети из броја горе споменутог где је прва потерница са његовом сликом одштампана.

Од осталих у списку управника казног завода именованих одбеглих осуђеника, ухваћени су и то *Аранђел Цветковић* из Сараораца (под 1. бројем списка у броју 40-см) који је са робије побегао још пре 25 година; *Ђорђе Радосављевић*, скитачки циганин из Јагодине (број списка 116.), *Илија Величковић* родом из Бугарске, који је живео у Ропчеву, ср. космајског (бр. списка 129.).

Управник београд. казног завода доставио је о томе уредништву и приписује као успех тога, што је расписом њихово тражење објављено преко листа.

Даница Савић, служавка, пресудом првостепеног суда за град Београд осуђена је на годину дана затвора. Даница је у бегству, па с тога Управа града Београда, код које се налази на извршењу помен. судска пресуда, моли све полиц. власти, да је у својим домањима живо потраже и у случају проналаска њој стражарно спроведу с позивом на акт. Бр. 22721.

Таса Стојановић, бив. дијурниста министарства финансија решењем првостепеног суда за град Београд Бр. 21166. стављен је под кривичну истрагу и у притвор због фалсификата. Не зна се, где се Таса сада налази, па с тога поменути суд моли све полиц. власти да га у својим домањима потраже и случају проналаска њему стражарно спроведу. Пронађени Таса може се спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 24681.

ТРАЖЕ СЕ

Управа града Београда тражи ова лица*):

(НАСТАВАК)

Павла Стојановића, бив. одговорног уредника „Дневног листа“. Павле има 28—30 год., омален је, сувоњав, у лицу плав; **Алексу Жујовића**, родом из Неменикућа, среза космајског. Алекса има 32 год., средњег је стаса, смеђ је у лицу; **Луку Ђокића**, родом из Старе Србије, који се издаје за богослова. Лука има до 30 год., омаленог је стаса, плав је, **Лазара Спирића**, родом из Босне. Лазар има 28—30 год., средњег је стаса, сувоњав је, смеђ у лицу; неко време био је ђак земљомерске школе у Београду;

Стевана Војевића, бив. контролора трошарине у Београду. Стеван има 30 год., средњег је стаса, смеђ, добро развијен;

Алексу Поповића, бив. ђака, родом из Берања. Алекса има 19—20 год., средњег је стаса, црномањаст је.

(Наставиће се)

Петра — Јована М. Стојковића, родом из села Шуљковца, среза беличког, по занимању сензала, тражи начелник среза беличког актом Бр. 15914. Петар — Јован има 26 год., средњег је стаса, очију, обрва, косе и бркова црних, образа округлих; у оделу је сукненом. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом ереском начелнику, или Управи гр. Београда с позивом на Бр. 24742.

Луку Мандића, родом из Босне, по занимању зидара, тражи начелство округа моравског актом Бр. 11194. Лука има 40 год., средњег је стаса, црномањаст. Пронађеног треба стражарно спровести помен. начелству, или Управи града Београда с позивом на Бр. 25147.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Има неколико претплатника у иностранству који још нису обновили претплату. Њима ћемо идући број обуставити ако дотле не пошљу новац.

Одговор на задатак у 40. броју изаћи ће у идућем броју.

*) Власт, која ухвати ма које од ових лица нека о томе одмах извести Управу града Београда ради даљих наредба.

За фотографску радионицу „Полицијског Гласника“ потребан је шегрт. Он треба да је из Београда или да има овде фамилије где ће поживати; да није млађи од 15. година, и да поднесе уредништву уверу од два добра грађанина о своме владању.

Пријава у Уредништву између 9 и 10 часова пре подне, сваког дана до 1. новембра ове год.